

وزارت کشور
استانداری گیلان
معاونت برنامه ریزی

بررسی حساب تولید استان گیلان در سال های ۷۹-۱۳۸۶

(ویرایش ۱)

(بر اساس نتایج نهایی حساب های منطقه ای مرکز آمار ایران و منطبق با حساب های ملی)

دفتر آمار و اطلاعات
گروه تحقیقات و حساب های منطقه ای
بهمن ماه ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان : بررسی حساب تولید استان گیلان در سال های ۷۹-۱۳۸۶

زیر نظر : فرشته طالش انсандوست

تهیه کننده : محمد عابدی

تاریخ انتشار : ۱۳۸۸

تهیه شده در : دفتر آمار و اطلاعات - معاونت برنامه ریزی استانداری گیلان

WWW.Guilan.ir

نقل مطالب در صورت ذکر نام منبع بلامانع است

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
۵	مقدمه ، تعاریف و مفاهیم اساسی
۸	جدول ۱ - محصول ناخالص داخلی و جمعیت کشور به تفکیک استان در سال ۱۳۸۶
۹	جدول ۲ - رتبه بندی سهم از محصول ناخالص داخلی کشور به تفکیک استان بر حسب سال ۱۳۸۶
۱۰	جدول ۳ - رتبه بندی رشد محصول ناخالص داخلی کشور به تفکیک استان بر حسب سال ۱۳۸۶
۱۱	جدول ۴ - رتبه بندی سرانه محصول ناخالص داخلی به تفکیک استان بر حسب سال ۱۳۸۶
<u>ساختار چهار بخشی اقتصاد استان</u>	
۱۳	جدول ۵ - ارزش افزوده و سهم رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان
۱۳	جدول ۶ - رشد ارزش افزوده رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان نسبت به سال قبل
۱۴	جدول ۷ - نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان به قیمت های جاری ۱۳۷۹ - ۱۳۸۶
۱۵	<u>ساختار ۱۵ بخشی اقتصاد استان</u>
۱۶	جدول ۸ - ارزش افزوده و سهم رشته فعالیت های اقتصادی استان (۱۵ بخشی)
۱۷	جدول ۹ - رشد ارزش افزوده رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان نسبت به سال قبل (۱۵ بخشی)
۱۸	جدول ۱۰ - نسبت مصارف واسطه به ستانده (I/O) رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان به قیمت های جاری ۱۳۷۹ - ۱۳۸۶

بررسی حساب تولید استان گیلان در سال های ۷۹-۱۳۸۶

مقدمه

داده های حساب های ملی از مهمترین ابزارهای آماری در فرآیند برنامه ریزی ها، سیاستگذاری ها و تحلیل های اقتصادی در سطح ملی بشمار می آید و داده های حساب های منطقه ای نیز این نقش را در سطح مناطق ایفا می نماید. دسترسی به حساب های منطقه ای علاوه بر این که می تواند در چاره جویی و رفع مشکلات اقتصادی و سیاسی خاص مناطق راهگشا باشد، از طریق فراهم آوردن ابزارهای آماری مناسب برای بررسی عملکرد اقتصاد و تحلیل امکانات و پتانسیل های منطقه ای، بستر مناسبی را برای تنظیم و تهیه هر چه دقیق تر، مطلوب تر و هماهنگ تر سیاستگذاری ها و برنامه ریزی های اقتصادی در سطح کلان فراهم می سازد.

تهیه حساب های منطقه ای از سال ۱۳۷۶ در دستور کار مرکز آمار ایران قرار گرفت. در این سال با برگزاری سمینارهای آموزشی برای کارشناسان مرکز آمار و سازمان مدیریت و برنامه ریزی وقت استان ها به طور رسمی اصول نظری و کاربردی حساب های منطقه ای آموزش داده شد و از سال ۱۳۷۹ تهیه حساب تولید برای ۲۸ استان کشور به مرحله اجرا درآمد.

تعاریف و مفاهیم اساسی

- سیستم حساب های ملی^۱ (SNA)

یک مجموعه منسجم، سازگار و یکپارچه از حساب ها، ترازنامه ها و جداول مبتنی بر تعاریف، مفاهیم، طبقه بندی ها و قواعد حسابداری توافق شده در سطح بین المللی است. این سیستم چارچوب

حسابداری جامعی را فراهم می کند که در آن داده های اقتصادی در قالبی که برای تصمیم گیری ها ، سیاست گذاری ها و تجزیه و تحلیل های اقتصادی طراحی شده است تنظیم و آرایه می شود. در این سیستم پدیده های اساسی تشکیل دهنده زندگی اقتصادی نظیر تولید ، درآمد ، مصرف ، انباشت سرمایه و ثروت توصیف می شود.

- حساب تولید^۲

حسابی است که به منظور دستیابی به ارزش افزوده^۳ طراحی شده است. ارزش افزوده یکی از کمیت های مهم در سیستم حساب های ملی است. حساب تولید کلیه مبادلات مربوط به فرآیند تولید را در بر نمی گیرد و فقط حاصل تولید (ستانده) و مصرف کالاها و خدمات برای تولید (مصرف واسطه) را شامل می شود.

- محصول ناخالص داخلی^۴ (GDP)

حاصل جمع ارزش افزوده واحدهای تولید کننده کالا و خدمات مقیم (واحدهای نهادی یا رشته فعالیت ها) به اضافه آن قسمت از خالص مالیات بر محصول است که در ارزش گذاری ستانده وارد نشده است.

گزارش حاضر در بر گیرنده نتایج حساب تولید سال ۱۳۸۶ و همچنین اطلاعات بازنگری شده سال های ۱۳۷۹ لغایت ۱۳۸۵ است. در این گزارش مهمترین شاخص های حساب تولید استان گیلان با کشور و استان های دیگر مقایسه خواهد شد.

بررسی نتایج حساب تولید

در سال ۱۳۸۶ ، محصول ناخالص داخلی کشور ۳۰۵۸۷۹۷ میلیارد ریال و سهم محصول ناخالص داخلی استان از کل کشور معادل ۶۲۹۰۵ میلیارد ریال برابر ۲/۱ درصد بوده است. این در حالی است

^۲ - production Account

^۳ - ارزش افزوده عبارت است از : ارزش ستانده منهای ارزش مصرف واسطه

^۴ - Gross Domestic Products - محصول ناخالص داخلی در مناطق (حسابهای منطقه ای) به اختصار GDP نامیده می شود.

که سهم جمعیت استان از کل کشور در سال ۱۳۸۶ برابر ۳/۴ درصد می باشد. استان های تهران ، خوزستان و اصفهان به ترتیب با ۲۵/۵ ، ۱۶/۱ و ۶/۲ درصد بالاترین سهم و استان های خراسان شمالی ، چهار محال و بختیاری و خراسان جنوبی با ۰/۶ ، ۰/۵ و ۰/۵ درصد کمترین سهم از محصول ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده اند .

رشد محصول ناخالص داخلی سال ۱۳۸۶ نسبت به سال ۱۳۸۵ در کشور ۲۸/۵ درصد و در استان برابر ۲۶/۸ درصد می باشد. در این سال استان های بوشهر با ۴۵/۳ ، ایلام با ۴۳/۸ و خوزستان با ۳۴/۱ درصد بالاترین میزان رشد را به خود اختصاص داده اند و در مقابل استان های لرستان با ۱۵/۹ ، زنجان با ۱۵/۲ و کهگیلویه با ۱/۸ درصد دارای پایین ترین میزان رشد هستند. (جدول ۳)

سرانه محصول ناخالص داخلی استان در سال ۱۳۸۶ معادل ۲۶ میلیون ریال است که نسبت به مقدار مشابه در سال ۱۳۸۵ حدود ۵/۶ میلیون ریال افزایش داشته است. این شاخص برای کشور ۴۲/۸ میلیون ریال می باشد که حدود ۱۶/۸ میلیون ریال از مقدار مشابه در استان بیشتر است. در میان استان های کشور کهگیلویه و بویر احمد به دلیل وجود فعالیت استخراج نفت خام و گاز طبیعی با ۱۴۳/۶ میلیون ریال بالاترین سرانه و سیستان و بلوچستان با ۱۱/۱ میلیون ریال کمترین میزان سرانه تولید ناخالص داخلی را دارا هستند. استان گیلان از نظر سرانه محصول ناخالص داخلی در مقایسه با سایر استان ها در رده ۱۶ قرار دارد. (جدول ۴)

جدول ۱ - محصول ناخالص داخلی و جمعیت کشور به تفکیک استان در سال ۱۳۸۶
(میلیون ریال / درصد)

استان	محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار	سهم استان در محصول ناخالص داخلی	جمعیت	سهم استان در جمعیت کل کشور
کل کشور	3,058,797,282	100	71,532,062	100
آذربایجان شرقی	102,339,935	3.3	3,624,046	5.1
آذربایجان غربی	55,301,789	1.8	2,908,186	4.1
اردبیل	27,441,908	0.9	1,231,369	1.7
اصفهان	189,201,589	6.2	4,619,022	6.5
ایلام	38,422,517	1.3	550,727	0.8
بوشهر	۶۹۰۷۱۵۸۵	2.3	900,300	1.3
تهران	778951845	25.5	13,761,967	19.2
چهارمحال و بختیاری	17,978,605	0.6	866,355	1.2
خراسان جنوبی	15,619,996	0.5	646,308	0.9
خراسان رضوی	145,183,626	4.7	5,678,186	7.9
خراسان شمالی	19,190,673	0.6	818,078	1.1
خوزستان	493079726	16.1	4,322,620	6.0
زنجان	24,458,875	0.8	968,921	1.4
سمنان	23,133,391	0.8	598,233	0.8
سیستان و بلوچستان	27605904	0.9	2,487,081	3.5
فارس	125,276,287	4.1	4,383,268	6.1
قزوین	39,384,010	1.3	1,160,142	1.6
قم	27,320,728	0.9	1,066,664	1.5
کردستان	27,561,273	0.9	1,446,457	2.0
کرمان	85,362,337	2.8	2,725,471	3.8
کرمانشاه	41,536,449	1.4	1,885,248	2.6
کهگیلویه و بویراحمد	92,324,113	3.0	642,797	0.9
گلستان	36,130,217	1.2	1,634,019	2.3
گیلان	62904874	2.1	2,416,089	3.4
لرستان	32,915,504	1.1	1,726,302	2.4

4.1	2,950,114	3.1	94959768	مازندران
1.9	1,361,052	2.0	59,965,222	مرکزی
2.0	1,442,117	1.7	51529026	هرمزگان
2.4	1,701,638	1.4	41,896,922	همدان
1.4	1,009,285	1.3	39,186,534	یزد
		5.7	173,562,053	فرا منطقه

ماخذ- نتایج حساب تولید ۸۶-۱۳۷۹ - مرکز آمار ایران

جدول ۲ - رتبه بندی سهم از محصول ناخالص داخلی کشور به تفکیک استان و برحسب سال ۱۳۸۶ درصد

رتبه	شرح	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
	کل کشور	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
۱	تهران	24.4	26.2	25.7	26.2	25.4	24.5	25.0	25.5
۲	خوزستان	14.4	13.3	14.9	13.6	14.6	15.7	15.4	16.1
۳	اصفهان	6.2	6.0	5.8	6.3	6.5	6.1	6.0	6.2
۴	خراسان رضوی *	6.2	6.3	6.1	6.1	4.9	4.8	4.8	4.7
۵	فارس	4.1	4.3	4.4	4.4	4.3	4.1	4.2	4.1
۶	آذربایجان شرقی	4.0	4.0	3.9	3.8	3.7	3.5	3.5	3.3
۷	مازندران	3.5	3.7	3.6	3.6	3.3	3.3	3.2	3.1
۸	کهگیلویه و بویراحمد	5.2	4.2	3.9	3.5	3.9	4.1	3.8	3.0
۹	کرمان	3.2	2.7	2.6	2.5	2.4	2.5	2.9	2.8
۱۰	بوشهر	1.0	1.2	1.4	3.2	3.1	2.1	2.0	2.3
۱۱	گیلان	2.5	2.5	2.5	2.4	2.2	2.1	2.1	2.1
۱۲	مرکزی	2.2	2.4	2.3	2.2	2.1	2.0	2.1	2.0
۱۳	آذربایجان غربی	2.2	2.2	2.1	2.0	1.9	1.9	2.0	1.8
۱۴	هرمزگان	1.9	2.0	1.8	1.9	2.1	1.8	1.8	1.7
۱۵	همدان	1.4	1.5	1.5	1.4	1.4	1.3	1.4	1.4
۱۶	کرمانشاه	1.4	1.4	1.4	1.5	1.5	1.4	1.4	1.4
۱۷	قزوین	1.6	1.6	1.4	1.4	1.3	1.3	1.4	1.3
۱۸	یزد	1.1	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.3	1.3
۱۹	ایلام	0.6	0.7	0.5	0.5	0.7	1.0	1.1	1.3
۲۰	گلستان	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.3	1.2	1.2
۲۱	لرستان	1.3	1.4	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.1
۲۲	سیستان و بلوچستان	1.1	1.1	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9
۲۳	کردستان	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
۲۴	اردبیل	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9
۲۵	قم	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9
۲۶	زنجان	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.8
۲۷	سمنان	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
۲۸	خراسان شمالی	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.6	0.7	0.6
۲۹	چهارمحال و بختیاری	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
۳۰	خراسان جنوبی	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4	0.5	0.5	0.5
	فرامنطقه	3.9	3.3	4.0	3.6	3.8	5.5	5.2	5.7

ماخذ - همان

جدول ۳ - رتبه بندی رشد محصول ناخالص داخلی کشور به تفکیک استان برحسب سال ۱۳۸۶ درصد

رتبه	شرح	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
	کل کشور	16.5	30.0	24.6	30.7	24.9	22.6	28.5
1	بوشهر	39.3	42.9	188.8	28.6	-14.2	14.4	45.3
2	ایلام	25.9	-2.8	24.6	89.9	70.8	37.7	43.8
3	خوزستان	7.5	45.5	14.2	40.2	34.1	20.4	34.1
4	خراسان جنوبی					36.3	30.4	33.3
5	اصفهان	13.9	26.2	33.3	36.3	17.7	19.7	32.5
6	تهران	25.0	27.6	27.3	26.3	20.6	24.9	31.1
7	همدان	23.5	26.8	17.2	34.0	17.3	24.3	29.2
8	یزد	25.9	28.7	20.0	19.4	36.5	32.5	29.0
9	قم	۲۵.۴	۳۰.۵	۲۲.۱	۳۰.۳	۱۷.۴	۱۹	۲۷.۴
10	گیلان	17.9	27.9	21.1	19.2	21.4	19.7	26.8
11	فارس	21.3	34.5	24.0	28.3	17.5	25.0	26.7
12	خراسان رضوی *	18.2	25.3	24.7	5.8	21.6	24.1	25.8
13	گلستان	12.2	27.6	27.3	28.4	16.4	16.5	25.8
14	مازندران	25.1	25.9	24.9	20.0	23.7	17.9	25.4
15	کرمان	0.2	25.3	16.1	26.1	33.1	39.5	24.2
16	اردبیل	16.2	29.9	25.3	22.1	19.8	25.6	23.8
17	سمنان	22.3	25.4	25.1	44.9	15.4	23.7	23.6
18	کردستان	13.3	33.2	24.3	27.4	22.3	27.7	23.5
19	هرمزگان	23.9	17.4	29.6	41.3	12	16.8	23.5
20	کرمانشاه	21.6	28.7	27.4	31.0	21.6	21.1	23.5
21	آذربایجان شرقی	16.5	29.3	19.0	30.4	17.2	21.7	23.2
22	چهارمحال و بختیاری	24.0	26.5	22.2	21.2	30.0	26.3	23.0
23	مرکزی	27.5	25.0	17.0	27.2	16.2	29.6	21.4
24	قزوین	19.8	14.8	20.6	23.1	26.2	26.0	20.7
25	خراسان شمالی					24.2	36.0	20.5
26	سیستان و بلوچستان	20.9	21.8	21.1	25.2	29.3	15.6	19.3
27	آذربایجان غربی	13.7	25.5	22.3	21.2	26.5	25.8	17.8
28	لرستان	20.7	19.3	22.4	23.2	23.6	28.4	15.9
29	زنجان	8.2	31.5	26.3	31.6	30.1	23.5	15.7
30	کهگیلویه و بویراحمد	-5.5	19.7	12.1	47.1	31.1	13.5	1.8
	فرامنطقه	-0.6	56.9	12.3	38.8	81.0	16.5	39.4

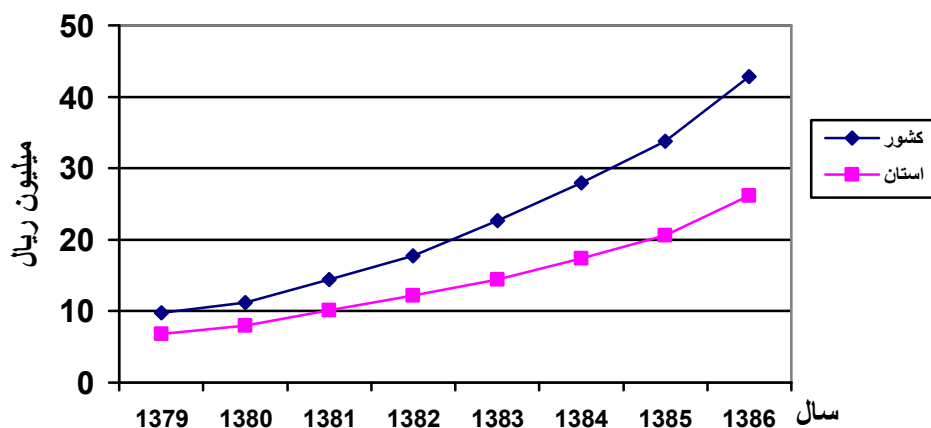
ماخذ - همان

جدول ۴ - رتبه بندی سرانه محصول ناخالص داخلی استان های کشور بر مبنای سال 1386

میلیون ریال

رتبه	شرح	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
	کل کشور	9.8	11.2	14.4	17.7	22.7	28.0	33.8	42.8
1	کهگیلویه و بویراحمد	56.3	52.4	61.8	68.3	99.1	127.9	143.0	143.6
2	خوزستان	23.0	24.3	35.0	39.4	54.6	72.3	85.9	114.1
3	بوشهر	8.2	11.2	15.7	44.7	56.5	47.7	53.6	76.7
4	ایلام	7.7	9.6	9.2	11.3	21.3	36.0	49.0	69.8
5	تهران	13.3	16.2	20.1	25.0	30.8	36.3	44.3	56.6
6	مرکزی	10.8	13.7	16.9	19.6	24.7	28.5	36.6	44.1
7	اصفهان	9.3	10.4	13.0	17.0	22.9	26.5	31.3	41.0
8	یزد	8.2	10.1	12.8	15.0	17.6	23.6	30.7	38.8
9	سمنان	8.8	10.6	13.1	16.1	22.9	26.1	31.7	38.7
10	هرمزگان	10.0	12.0	13.8	17.4	23.9	26.1	29.7	35.7
11	قزوین	9.7	11.4	12.9	15.3	18.5	23.0	28.6	33.9
12	مازندران	8.1	10.0	12.4	15.3	18.2	22.3	25.9	32.2
13	کرمان	8.9	8.7	10.6	12.0	14.7	19.1	25.9	31.3
14	فارس	6.4	7.7	10.3	12.6	15.9	18.5	22.8	28.6
15	آذربایجان شرقی	7.3	8.4	10.8	12.7	16.4	19.1	23.0	28.2
16	گیلان	6.8	8.0	10.1	12.2	14.4	17.4	20.6	26.0
17	قم	6.3	7.8	9.9	11.9	15.2	17.5	20.5	25.6
18	خراسان رضوی *	6.1	7.1	8.8	10.8	14.1	16.9	20.6	25.6
19	زنجان	6.0	6.5	8.4	10.6	13.8	17.9	21.9	25.2
20	همدان	5.4	6.6	8.4	9.8	13.1	15.3	19.0	24.6
21	خراسان جنوبی					10.7	14.4	18.4	24.2
22	خراسان شمالی					11.9	14.6	19.6	23.5
23	اردبیل	5.4	6.2	8.0	10.0	12.1	14.5	18.1	22.3
24	گلستان	6.0	6.7	8.4	10.6	13.4	15.5	17.8	22.1
25	کرمانشاه	4.8	5.8	7.4	9.4	12.3	14.9	17.9	22.0
26	چهارمحال و بختیاری	4.8	5.9	7.3	8.9	10.6	13.7	17.0	20.8
27	لرستان	5.0	6.0	7.1	8.7	10.6	13.0	16.5	19.1
28	کردستان	4.3	4.9	6.4	7.9	10.1	12.2	15.5	19.1
29	آذربایجان غربی	5.3	5.9	7.3	8.8	10.6	13.2	16.3	19.0
30	سیستان	3.5	4.1	4.8	5.6	6.8	8.6	9.6	11.1

نمودار 1- سري زماني سرانه محصول ناخالص داخلي کشور و استان گيلان 1379-1386

بررسی ساختار چهار بخشی اقتصاد استان گیلان

بر اساس اقلام مندرج در جدول (۵) در اقتصاد چهار بخشی استان گیلان وجه غالب با بخش خدمات بوده به نحوی که با ارزش افزوده ای معادل ۳۹۲۵۴ میلیارد ریال و سهم ۶۲/۴ درصدی بیشترین سهم از محصول ناخالص داخلی استان را در سال ۱۳۸۶ به خود اختصاص داده است. بخش های کشاورزی با ۱۳ درصد، ساختمان، آب، برق و گاز با سهم ۱۴/۱ درصد و صنعت و معدن با ۹/۹ درصد در رتبه های دوم تا چهارم قرار دارند.

مقایسه اطلاعات سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ نشان می دهد که ساختار اقتصاد استان در سال ۱۳۸۶ نسبت به ابتدای دوره تغییرات قابل توجهی داشته به طوری که سهم بخش های "صنعت و معدن" و "کشاورزی، شکار و جنگلداری" به ترتیب از ۱۵/۲ و ۱۷/۳ درصد به ۹/۹ و ۱۳ درصد کاهش و به طور عمده سهم بخش

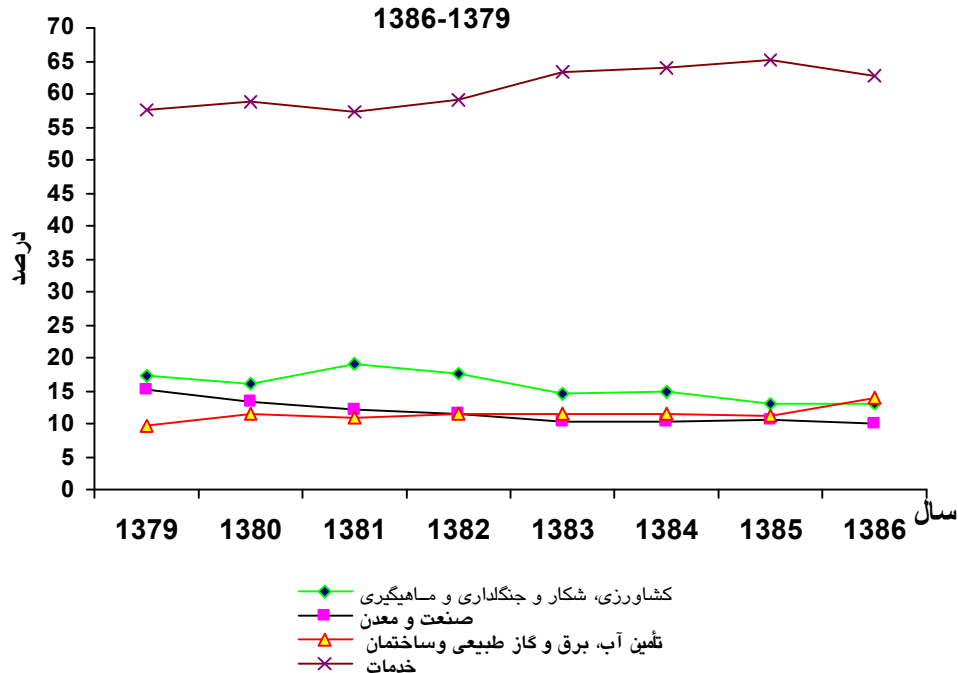
خدمات از ۵۷/۶ درصد به ۶۲/۴ درصد افزایش پیدا کرده است و در واقع بیانگر آن است که اقتصاد استان بیشتر به سمت وسوی فعالیت های خدماتی گرایش پیدا کرده است .

در سال ۱۳۸۶ بخش های "ساختمان ، آب ، برق و گاز" و "کشاورزی ، شکار و جنگل داری" با رشد

۵۸/۱ و ۲۵/۶ درصد بیشترین رشد ارزش افزوده را نسبت به سایر بخش های اقتصادی داشته اند . (جدول ۶)

جدول ۵- ارزش افزوده و سهم رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان																
میلیارد ریال - درصد																
شماره	۱۳۸۶	سهم	۱۳۸۵	سهم	۱۳۸۴	سهم	۱۳۸۳	سهم	۱۳۸۲	سهم	۱۳۸۱	سهم	۱۳۸۰	سهم	۱۳۷۹	شرح فعالیت
۱۳	8162	۱۳.۱	6500	۱۴.۷	6107	۱۴.۴	4935	۱۷.۶	5037	۱۹.۱	4527	۱۶.۱	2972	۱۷.۳	2712	کشاورزی ، شکار و جنگلداری
۹.۹	6242	۱۰.۶	5267	۱۰.۲	4211	۱۰.۳	3525	۱۱.۴	3257	۱۲.۲	2885	۱۳.۳	2462	۱۵.۲	2386	صنعت و معدن
۱۴.۱	8868	۱۱.۳	5609	۱۱.۵	4758	۱۱.۴	3887	۱۱.۵	3298	۱۱	2594	۱۱.۵	2125	۹.۸	1537	ساختمان ، آب برق و گاز
۶۲.۴	39254	۶۵.۱	32307	۶۳.۹	26472	۶۳.۳	21609	۵۹.۱	16933	۵۷.۳	13546	۵۸.۷	10849	۵۷.۶	9041	خدمات
۹۹.۴	62526	۱۰۰.۲	49682	۱۰۰.۲	41548	۹۹.۴	33955	۹۹.۶	28524	۹۹.۵	23551	۹۹.۵	18408	۹۹.۹	15677	جمع
۰.۶	379	۰.۲-	-76	۰.۲-	-95	۰.۶	200	۰.۴	125	۰.۵	108	۰.۵	86	۰.۱	8	خالص مالیات بر واردات
۱۰۰	62905	۱۰۰	49606	۱۰۰	41453	۱۰۰	34155	۱۰۰	28649	۱۰۰	23660	۱۰۰	18494	۱۰۰	15686	محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار

نمودار 2- سری زمانی سهم ارزش افزوده بخش های عمده اقتصادی استان گیلان
1386-1379

جدول ۶- رشد ارزش افزوده رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان نسبت به سال قبل

درصد

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	شرح فعالیت
25.6	6.4	23.8	-2.0	11.3	52.3	9.6	کشاورزی، شکار و جنگلداری
18.5	25.1	19.5	8.2	12.9	17.2	3.2	صنعت و معدن
58.1	17.9	22.4	17.9	27.1	22.1	38.2	ساختمان آب برق و گاز
۲۱.۵	۲۲	22.5	27.6	25.0	24.9	20.0	خدمات
۲۵.۸	19.۶	22.4	19.0	21.1	27.9	17.4	جمع
-600.7	-20.۵	-147.6	60.2	15.0	26.6	919.2	خالص مالیات بر واردات
۲۶.۸	19.۷	21.4	19.2	21.1	27.9	17.9	محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار

یکی از شاخص های مهم در ارزیابی ساختار تولید بخش های مختلف ، نسبت مصارف واسطه به

ستانده (I/O) می باشد. بالا بودن نسبت مصارف واسطه به ستانده بیانگر بالا بودن هزینه تولید کالاها

و یا خدمات بوده و به این ترتیب ارزش افزوده کمتری حاصل می شود. آن چه در جدول ۷ دیده

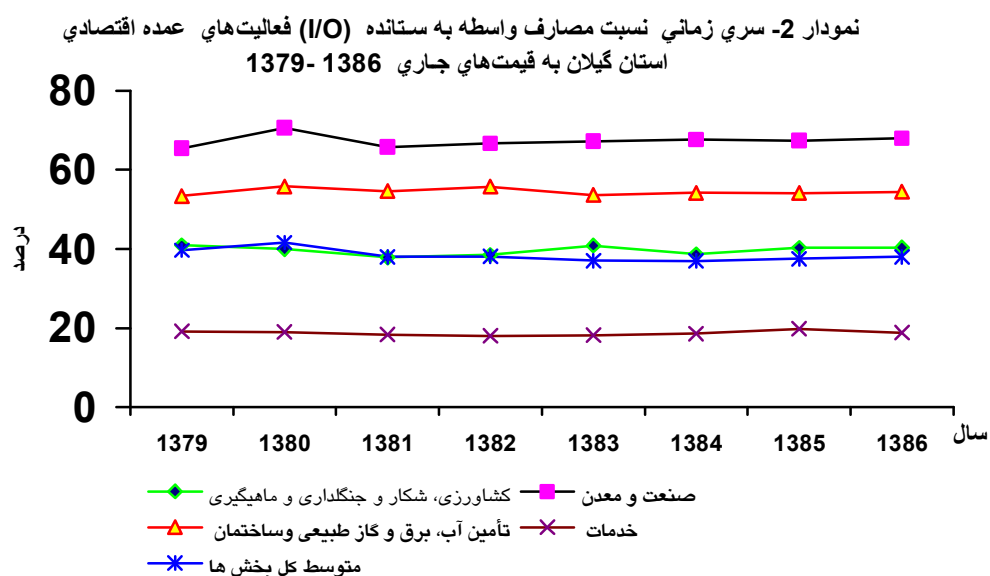
می شود به طور کلی بیانگر آن است که نسبت مصارف واسطه به ستانده در استان طی دوره ۸ ساله

گذشته تقریباً ثابت بوده و تغییرات قابل ملاحظه ای نداشته است. مقایسه این شاخص در سطح بخش های اقتصادی نشان می دهد بخش صنعت بالاترین مقدار این شاخص یعنی حدود ۶۵ تا ۷۱ درصد را طی دوره مورد نظر به خود اختصاص داده است به عبارت دیگر برای تولید ۱۰۰ واحد ستانده در بخش صنعت ۶۵ تا ۷۱ واحد آن هزینه شده است. این شاخص در بخش خدمات کمترین مقدار را نسبت به سایر بخش ها دارد.

جدول ۲- نسبت مصارف واسطه به ستانده (i/o) رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان

درصد

شرح فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
کشاورزی، شکار و جنگلداری و ماهیگیری	41.0	39.9	37.8	38.5	40.9	38.7	40.3	40.4
صنعت و معدن	65.4	70.6	65.7	66.6	67.2	67.6	67.3	67.9
تأمین آب، برق و گاز طبیعی وساختمان	53.4	55.8	54.6	55.7	53.6	54.2	54.1	54.4
خدمات	19.2	19.0	18.4	18.1	18.2	18.6	19.8	۱۹
جمع	39.7	41.6	38.0	38.1	37.0	36.9	37.5	38.۱

ساختار پانزده بخشی اقتصاد استان

بررسی ساختار ۱۵ بخشی استان در سال ۱۳۸۶ نشان می دهد که دو بخش عمده فروشی و خرده فروشی و مستغلات و خدمات کسب و کار به ترتیب با ۲۰/۸ و ۱۳/۶ درصد بیشترین سهم و بخش های معدن و ماهیگیری به ترتیب با ۰/۲ و ۰/۶ درصد کمترین سهم را در محصول ناخالص داخلی استان داشته اند .

تغییرات سهم هر یک از بخش ها نسبت به سال ۱۳۷۹ بیانگر آن است که تغییر قابل ملاحظه ای در سهم بخش ها به وجود آمده است . به طوری که سهم بخش های " کشاورزی ، ماهیگیری و صنعت در محصول ناخالص داخلی استان از ۱۵/۷ ، ۱/۶ ، ۱۴/۷ درصد با کاهش قابل توجه به ترتیب به ۱۲/۳ ، ۰/۶ و ۹/۸ درصد تقلیل یافته است . همان طور که ملاحظه می شود کاهش سهم بخش های مذکور سبب شده تا سهم از محصول ناخالص داخلی استان در بخش های " واسطه گری های مالی " ، " مستغلات و کسب و کار " ، " آموزش " ، " بهداشت و درمان " و " سایر خدمات عمومی " به ترتیب از ۱/۳ ، ۱۰/۴ ، ۵/۳ ، ۳/۷ و ۱/۵ درصد به ۱/۸ ، ۱۳/۶ ، ۵/۷ ، ۵ و ۲/۳ درصد افزایش یابد .

جدول 8 - ارزش افزوده و سهم رشته فعالیت های اقتصادی استان (۱۵ بخشی) میلیارد ریال - درصد

شرح فعالیت	1379	سهم	1380	سهم	1381	سهم	1382	سهم	1383	سهم	1384	سهم	۱۳۸۵	سهم	۱۳۸۶	سهم
کشاورزی، نکار و جنگلداری	2462	15.7	2739	14.8	4263	18.0	4862	17.0	4703	13.8	5788	14.0	6115	12.3	7756	12.3
ماهگیری	250	1.6	233	1.3	264	1.1	176	0.6	231	0.7	319	0.8	385	0.8	406	0.6
بهدن	75	0.5	48	0.3	28	0.1	60	0.2	65	0.2	66	0.2	74	0.1	101	0.2
صنعت	2311	14.7	2414	13.1	2857	12.1	3197	11.2	3460	10.1	4146	10.0	5193	10.5	6141	9.8
امین اب و رق و گاز لیبیعی	587	3.7	715	3.9	836	3.5	717	2.5	1237	3.6	1276	3.1	1354	2.7	1659	2.6
ساختمان	950	6.1	1409	7.6	1758	7.4	2580	9.0	2649	7.8	3482	8.4	4255	8.6	7209	11.5
عمده فروشی، خرده فروشی، معمیر وسایل قلیه و کالاها	3394	21.6	3881	21.0	4589	19.4	5633	19.7	7495	21.9	8924	21.5	10538	21.3	13110	20.8
هتل و رستوران	302	1.9	374	2.0	465	2.0	591	2.1	721	2.1	820	2.0	946	1.9	1187	1.9
حمل و نقل انبارداری ؛ ارتباطات	1043	6.6	1323	7.2	1569	6.6	1943	6.8	2342	6.9	2593	6.3	۳۲۴۶	6.5	4337	6.9
؛ اسطه گریهای بالی	206	1.3	252	1.4	352	1.5	512	1.8	746	2.2	914	2.2	1035	2.1	1118	1.8
ستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	1639	10.4	1809	9.8	2487	10.5	3116	10.9	3915	11.5	4959	12.0	6351	12.8	8569	13.6
داره امور عمومی، فدای و تامین جتماعی	826	5.3	1036	5.6	1238	5.2	1491	5.2	1688	4.9	2274	5.5	2578	5.2	2804	4.5
آموزش	811	5.2	1024	5.5	1340	5.7	1919	6.7	2348	6.9	3057	7.4	3829	7.7	3564	5.7
هداشت و دندکاری جتماعی	583	3.7	790	4.3	1083	4.6	1313	4.6	1738	5.1	2106	5.1	2662	5.4	3124	5
بایر خدمات حومی، جتماعی و...	237	1.5	361	1.9	423	1.8	415	1.4	616	1.8	825	2.0	1122	2.3	1442	2.3
جمع	15677	99.9	18408	99.5	23551	99.5	28524	99.6	33955	99.4	41548	100.2	49682	100.2	62526	99.4
خالص مالیات ر واردات	8	0.1	86	0.5	108	0.5	125	0.4	200	0.6	-95	-0.2	-76	-0.2	379	0.6
حصول خالص ؛ اخلی به نیمت بازار	15686	100	18494	100	23660	100	28649	100	34155	100	41453	100	49606	100	62905	100

شاخص رشد ارزش افزوده سال ۱۳۸۶ نسبت به سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که ارزش افزوده بخش های "ساختمان با ۶۹/۴ درصد"، "معادن با ۳۷/۲" و "حمل و نقل و انبارداری با ۳۳.۶ درصد" بیشترین رشد و بخش "ماهگیری با ۵/۶ درصد" کمترین رشد ارزش افزوده را داشته اند. همچنین بخش "آموزش نیز ۶/۹ درصد" رشد منفی داشته است.

جدول ۹- رشد ارزش افزوده رشته فعالیت های اقتصادی استان گیلان نسبت به سال قبل (۱۵ بخشی)

درصد

1386	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	شرح فعالیت
26.8	5.7	23.1	-3.3	14.0	55.6	11.2	کشاورزی , شکار و جنگلداری (۱)
5.6	20.6	37.9	31.8	-33.5	13.4	-7.0	ماهگیری (۲)
37.2	12.3	0.8	7.9	114.0	-41.3	-36.5	معادن (۳)
18.3	25.3	19.8	8.2	11.9	18.3	4.5	صنعت
22.5	6.1	3.1	72.5	-14.2	16.8	21.9	تامین اب و برق و گاز طبیعی
69.4	22.2	31.4	2.7	46.8	24.7	48.3	ساختمان
24.4	18.1	19.1	33.0	22.7	18.2	14.3	عمده فروشی , خرده فروشی , تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
25.5	15.4	13.7	21.9	27.3	24.1	23.9	هتل و رستوران
۳۳.۶	۲۰.۲	10.7	20.5	23.8	18.6	26.8	حمل و نقل , انبارداری و ارتباطات
8.1	13.2	22.5	45.7	45.3	40.0	22.0	واسطه گریهای مالی
34.9	28.1	26.7	25.6	25.3	37.5	10.3	مستغلات , کرایه و خدمات کسب و کار
8.8	13.4	34.7	13.2	20.5	19.4	25.5	اداره امور عمومی , دفاعی و تامین اجتماعی
-6.9	25.3	30.2	22.4	43.2	30.9	26.2	آموزش
17.4	26.4	21.2	32.4	21.2	37.1	35.6	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۲۰.۹	35.9	33.9	48.6	-1.8	17.2	51.9	سایر خدمات عمومی , اجتماعی , شخصی و خانگی
26.9	19.۶	22.4	19.0	21.1	27.9	17.4	جمع
۶۰۱.۶	-20.۰	147.6	60.2	15.0	26.6	919.2	خالص مالیات بر واردات
۲۶.۸	19.۷	21.4	19.2	21.1	27.9	17.9	محصول ناخالص داخلی به قیمت بازار

همان طور که در جدول (۱۰) ملاحظه می شود بخش های صنعت و ساختمان به ترتیب با ۶۸/۲ و ۵۷ درصد بیشترین میزان نسبت مصارف واسطه و ستانده را داشته اند. در مقابل بخش های عمده فروشی و خرده فروشی و آموزش به ترتیب با ۱۳/۱ و ۱۰/۷ کمترین میزان این شاخص را به خود اختصاص داده اند.

ملاحظه می شود، نسبت I/O بخش های ماهیگیری و معدن از ۲۵/۶ و ۱۰/۲ درصد در سال ۷۹ به ۴۱ و ۲۶/۹ درصد در سال ۸۶ افزایش یافته است و در مقابل این شاخص در بخش آب و برق و گاز از ۴۵/۸ درصد در سال ۷۹ به ۳۷/۴ درصد در سال ۸۶ کاهش داشته است.

درصد

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح فعالیت
40.4	40.6	38.8	40.6	38.0	37.9	40.7	42.2	کشاورزی، شکار و جنگلداری
41.0	35.7	36.2	46.3	49.1	36.8	28.3	25.6	ماهیگیری
26.9	24.6	25.1	20.6	20.3	38.5	28.5	10.2	معدن
68.2	67.5	67.9	67.6	66.9	65.9	70.9	66.1	صنعت
37.4	41.8	39.5	33.4	43.5	47.3	46.7	45.8	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
57.0	57.0	58.0	59.4	58.2	57.4	59.4	57.2	ساختمان
15.0	14.8	13.7	12.3	12.1	11.3	11.1	12.1	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
45.6	45.6	43.7	42.3	44.4	44.4	44.2	43.7	هتل و رستوران
۳۱.۲	۳۲.۸	30.7	28.1	27.5	26.4	29.7	28.3	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
22.3	20.8	18.2	20.3	22.6	25.8	20.5	20.6	واسطه گری های مالی
13.1	16.4	15.6	15.4	13.5	13.8	20.2	19.8	مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار
20.6	22.0	22.5	22.2	21.8	22.0	20.1	20.9	اداره امور عمومی، و خدمات شهری
10.7	9.2	9.1	10.9	10.3	11.8	10.6	10.6	آموزش
18.1	20.0	19.8	19.5	21.1	23.0	19.2	22.5	بهداشت و مددکاری اجتماعی
26.4	26.7	23.4	27.1	25.2	28.9	25.5	28.3	سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی
38.2	37.5	36.9	37.0	38.1	38.0	41.6	39.7	جمع

به طور کلی بررسی مزیت نسبی بخش های عمده اقتصادی استان گیلان نشان می دهد ، بخش های " کشاورزی " ، "صنعت و معدن" و "تامین آب و برق و گاز" به دلیل بالا بودن هزینه های تولید مزیت نسبی کمی دارند و در مقابل بخش "خدمات" به دلیل پایین بودن هزینه های تولید مزیت نسبی بالایی دارد و این عامل سبب شده است تا اقتصاد استان به سمت فعالیت های خدماتی گرایش پیدا کند به نحوی که ۶۲/۷ درصد از ارزش افزوده استان در این بخش ایجاد شده است.

دفتر آمار و اطلاعات
گروه تحقیقات و حساب های منطقه ای